

Przygotowani do wyzwań, które niosą zobowiązania akcesyjne

Z Jarosławem Kanią, prezesem zarządu Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów SA w Katowicach, rozmawia Mariusz Karpiński-Rzepa, Nowoczesne Budownictwo Inżynieryjne

Kieruje Pan jednym z najstarszych przedsiębiorstw wodociągowych w kraju. Tradycja firmy liczy ponad 120 lat. Stacja Uzdadniania Wody „Zawada”, od której rozpoczęto w 1882 r. budowanie systemu wodociągów, leży dzisiaj na szlaku zabytków techniki. Jaki jest śląski system zaopatrzenia w wodę?

System zaopatrzenia w wodę województwa śląskiego w skali kraju jest postrzegany jako unikatowy. Do miast aglomeracji górnośląskiej dostarczamy wodę spoza zurbanizowanego centrum województwa, głównie z kaskady Soły, ze zbiornika w Goczałkowicach od południa oraz ze źródeł głębinowych na północy. Pierścieniowy system zaopatrzenia w wodę został rozbudowany na potrzeby przemysłu w 2. połowie XX w. Dzięki temu Śląsk nie tylko nie ma problemów z zaopatrzeniem w wodę, ale dysponuje większymi o ok. 30% od bieżącej konsumpcji możliwościami produkcyjnymi. Na południu województwa zlokalizowane są stacje bazujące na wodach powierzchniowych, skąd pochodzi 80% naszej produkcji, na północy cztery stacje, które wykorzystują ujęcia głębinowe. System rurociągów i zbiorników wyrównawczych umożliwia natychmiastowy przerzut wody z jednego krańca województwa na drugi na odległość prawie 100 km.

W praktyce awaria czy wyłączenie nawet największego zakładu uzdatniania wody, np. w Goczałkowicach, nie będzie przez odbiorców zauważone. Utrzymanie takiego systemu jest kosztowne, natomiast zapewnia on niespotykany poziom bezpieczeństwa zarówno co do jakości, jak i pewności dostaw.

W skład przedsiębiorstwa wchodzi dwa zakłady oraz dziewięć stacji uzdatniania wody. System zaopatrzenia w wodę obejmuje 1000 km sieci magistralnej. Dostarczamy wodę ponad trzem milionom mieszkańców województwa śląskiego oraz mieszkańcom 60 gmin województwa małopolskiego na obszarze 4300 km². To sprawia, że jesteśmy jednym z największych przedsiębiorstw wodociągowych w kraju i jednym z większych w Europie. Obecnie stale unowocześniamy, optymalizujemy i modernizujemy system zaopatrzenia w wodę.

W sytuacji, gdy nie ma ograniczeń w dostępie do wody, nie myśli się z reguły o tym, jak duże ma ona znaczenie w codziennym życiu...

Staramy się uświadamiać znaczenie wody dla gospodarki regionu i kraju. Jest to przecież czynnik decydujący o lokalizacji prawie każdej inwestycji, a poprzez to dostępność wody decyduje o rozwoju cywilizacyjnym. Były w historii naszego województwa takie okresy, szczególnie pod koniec lat 80., kiedy brakowało jej w wielu miejscach. Obecnie na skutek

restrukturyzacji przemysłu i zmniejszenia strat wody na sieci dysponujemy nadwyżkami produkcyjnymi, które, mamy nadzieję, w niedługim czasie zostaną zagospodarowane, np. przez odtwarzającą swoje moce produkcyjne energetykę. W grudniu 2009 r. podpisaliśmy umowę z Zespołem Elektrowni Wodnych „Rożnów” sp. z o.o. w Rożnowie, która zapoczątkuje budowę małej elektrowni wodnej na naszym obiekcie w Maczkach. Znaczenie dostaw wody dla funkcjonowania regionu nakłada na nas odpowiedzialność ochrony systemu zaopatrzenia w wodę.

W jakim zakresie w przedsiębiorstwie wykorzystuje się nowoczesne technologie służące zaopatrzeniu w wodę najwyższej jakości?

Przedsiębiorstwo stara się wykorzystywać najnowsze technologie na różnych etapach uzdatniania i dystrybucji wody. Są to m.in. nowoczesne systemy drenażowe, ozonowanie, filtracja na węglach aktywnych, automatyka, aparatura kontrolno-pomiarowa, systemy rur, nowoczesne zespoły pompowe, falowniki, armatura itd. Staramy się nadążać za tym, co jest oferowane na świecie w zakresie technologii uzdatniania wody i praktycznie wykorzystujemy wszystkie dostępne technologie. To zapewnia bardzo wysoki poziom jakości produktu, jakim jest uzdatniona woda. W najbliższych dwóch, trzech latach mamy zamiar wprowadzać szerzej technologię dezynfekcji

wody promieniami UV. Jest to rozwiązanie techniczne stosowane w europejskich przedsiębiorstwach wodociągowych zaledwie od kilku lat. Prowadzimy ponadto badania porównawcze z przedsiębiorstwami wodociągowymi w Polsce i Europie. Dotyczy to m.in. takich zagadnień, jak jakość wody, bezpieczeństwo dostaw, zużycie energii. Porównujemy nakłady kosztów na uzdatnienie jednego metra sześciennego wody. Wszystko to daje nam obraz, w którym miejscu w skali europejskiej się znajdujemy. Obecnie przygotowany jest kolejny raport, na podstawie którego będziemy mogli ocenić, w jakim zakresie w ostatnim roku zbliżyliśmy się do najlepszych w branży.

Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów SA zostało laureatem nagrody Lider Innowacji 2009 za laboratorium chemiczne i mikrobiologiczne oraz linię ozonu i węgla aktywnego. Jakie korzyści z tych inwestycji będą mieli użytkownicy wody?

Tytuł Lidera Innowacji jest docenieniem działań, które podjęliśmy w bardzo tradycyjnej branży. Takie rozwiązania, jak linia ozonowania i filtracji na węglu aktywnym w Goczałkowicach oraz gruntowna modernizacja technologiczna centralnego laboratorium służą dwóm celom. Poprzez technologie ozonowania i filtracji na węglu aktywnym uzyskujemy bardzo dobrej jakości wodę, natomiast przez zastosowanie najnowszych technologii laboratoryjnych możemy tę jakość stale monitorować i potwierdzać. Dzięki temu mieszkańcy Śląska otrzymują wodę o bardzo wysokich parametrach fizykochemicznych oraz smakowych. Znacząco redukujemy ilość chloru, który dotychczas był podstawowym środkiem dezynfekującym. Znacznie zmniejszyła się też ilość substancji organicznych i ich pochodnych w wodzie. Dzięki wprowadzeniu spektrometrów, chromatografów oraz nowoczesnych systemów mineralizacji

i destylacji mamy możliwość przeprowadzenia badań wody wielokrotnie szybciej i precyzyjniej niż to przewiduje rozporządzenie ministra zdrowia. Dla przykładu podam, że standardowe testy na obecność bakterii, wymagane rozporządzeniem ministra zdrowia, dają wyniki po 72 godzinach, nasze technologie pozwalają na wykrycie szkodliwych bakterii w ciągu 24, a nawet 18 godzin. To poprawia oczywiście bezpieczeństwo epidemiologiczne wody. Jest ona zresztą badana na każdym etapie procesu uzdatniania. Rocznie wykonujemy ponad 200 tys. badań, co świadczy o tym, jak dużą wagę przywiązujemy w przedsiębiorstwie do jakości produktu. Jest on potwierdzany certyfikatami ISO i certyfikatami w zakresie badań laboratoryjnych. Przedsiębiorstwo przyjęło i realizuje politykę jakości, której nadrzędnym celem jest zadowolenie klienta z najlepszej jakości wody.

Zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną Parlamentu Europejskiego woda nie może być traktowana jedynie jako produkt handlowy. Jest dziedzicznym dobrem. Jakie są działania proekologiczne w przedsiębiorstwie odpowiedzialnym za jej zasoby w województwie?

Duży nacisk kładziemy na optymalizację systemów w zakresie ograniczania strat surowca, jakim jest woda, oraz na zmniejszenie energochłonności procesów technologicznych. Zastosowane w większości zakładów i stacji układy regulacyjne pracy zespołów pompowych pozwoliły na zmniejszenie zużycia energii i bardziej stabilną pracę układu hydraulicznego sieci dystrybucyjnej w zakresie przepływów i ciśnień. Ważnym kierunkiem działań proekologicznych będzie wykorzystanie i rozwijanie alternatywnych źródeł energii. Celem tego działania jest obniżenie kosztów zużycia energii elektrycznej w przedsiębiorstwie i lepsze wykorzystanie jego

majątku. Wprowadzamy do ogrzewania naszych obiektów pompy ciepła. Myślimy o zastosowaniu skojarzonych systemów grzewczych opartych o energię solarną i energię geotermalną. Podjęliśmy współpracę w zakresie wykorzystania obiektów hydrotechnicznych spółki do produkcji zielonej energii. Prowadzimy prace koncepcyjne nad wykorzystaniem terenów przy naszych obiektach pod instalacje energetyki wiatrowej. Takie projekty są przygotowywane w powołanym w naszym przedsiębiorstwie Biurze Badań i Rozwoju Technologicznego we współpracy z Wydziałem Strategii i Rozwoju.

Ponieważ priorytetem w Dyrektywie Wodnej UE jest w pierwszym rzędzie wykorzystanie wód powierzchniowych, można powiedzieć, że już dziś ją realizujemy. 80% wody uzdatniamy właśnie na bazie ujęć powierzchniowych, które w przeciwieństwie do źródeł głębinowych są łatwiej odnawialne. W przyszłości będzie to miało ogromne znaczenie, bo pozyskiwanie wód ze źródeł głębinowych będzie się wiązało z większymi opłatami na rzecz środowiska niż korzystanie z powierzchniowych. Jako przedsiębiorstwo i region już jesteśmy przygotowani do wyzwań, które w zakresie gospodarki wodnej niosą zobowiązania akcesyjne. Bardzo poważnie traktujemy misję spółki, zawierającą się w hasło: „Dajemy ludziom wodę, a woda to życie”.

Dziękuję za rozmowę.

NAJLEPSZA
WODA
DLA ŚLĄSKA